

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ

87/2014

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. ια' του Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα, την 20^η Μαρτίου του έτους δύο χιλιάδες δεκατέσσερα (2014) ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.00 π.μ. και επί της οδού Κηφισίας 7 (5^{ος} όροφος) στους Αμπελοκήπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Δετσαρίδης Χρήστος

Αναπληρωτής Αντιπρόεδρος: Βαρδακαστάνης Κωνσταντίνος

Μέλη: Καραμανλής Ευάγγελος
Σταθακόπουλος Δημήτριος
Κουλούρη Ιωάννα
Λουρίκας Δημήτριος

Γραμματέας: Στυλιανή Τσιάβου

Εισηγήτρια: Μ. Μανδράκη, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Ερώτημα: Το με αριθμ. πρωτ. 265/ΘΚ/εμ/10-02-2014 έγγραφο-ερώτημα του Οργανισμού Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (Ο.Α.Ε.Π.) και την με αριθμ. πρωτ. 139/ΣΠ/εμ/27-01-2014 συνημμένη επιστολή του Ο.Α.Ε.Π. προς τον κ. Υφυπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας καθώς και τις τρεις (3) συνημμένες γνωμοδοτήσεις νομικών επί του θέματος, που παρελήφθησαν από την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων με αριθμ. πρωτ. 697/10-02-2014, όπως αυτό συμπληρώθηκε με πρόσθετα έγγραφα, τα οποία παρελήφθησαν από την Αρχή ύστερα από το με αριθμ. πρωτ. 697/28.02.2014 διαβιβαστικό (αίτημα διευκρινήσεων) έγγραφο της Αρχής, με αριθμ. πρωτ. 1123/05.03.2014.

Θέμα:

Αναφορικά με την υπαγωγή του Οργανισμού Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (Ο.Α.Ε.Π.) στο εθνικό και κοινοτικό δίκαιο για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών

I. Ιστορικό- πραγματικό πλαίσιο

Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου που προσκομίστηκαν στην Αρχή προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Στην με αριθμ. πρωτ. 139/ΣΠ/εμ/27-01-2014 συνημμένη επιστολή του ΟΑΕΠ προς τον κ. Υφυπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

“Ο Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ) έχει συσταθεί με το Ν. 1796/1988 ως Ν.Π.Ι.Δ. με σκοπό την ενίσχυση των εξαγωγικών επιχειρήσεων δια της παροχής υπηρεσιών εγγυήσεων, ασφάλισης και αντασφάλισης που συνδέονται με την εξαγωγή προϊόντων, υπηρεσιών, την κατασκευή έργων, ή την υλοποίηση επενδύσεων στο εξωτερικό. Διοικείται από 9μελές Δ.Σ. που ορίζεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας, υπό την εποπτεία του οποίου και ευρίσκεται, δεν χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Στο πλαίσιο της άσκησης της κύριας δραστηριότητας του που είναι η ασφάλιση, εμπορικής δηλ. πράξης κατά το τυπικό και ουσιαστικό κριτήριο του νόμου, και συγκεκριμένα η ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, ο Οργανισμός εφαρμόζει βασικές αρχές που διέπουν την ασφάλιση όπως αυτές της ανάλυσης και διασποράς του ασφαλιζομένου κινδύνου. Για την ανάληψη του κινδύνου ο Οργανισμός χρησιμοποιεί εμπορικές πληροφορίες από εξειδικευμένες εταιρείες της Ελλάδας και του εξωτερικού, ενώ για την ασφάλιση του (αντασφάλιση) απευθύνεται σε διεθνείς ασφαλιστικές εταιρείες που πληρούν τους απαραίτητους όρους φερεγγυότητας.

Κατά την τελευταία 7ετία και έως τις 31/12/2013, ο ΟΑΕΠ ήτο αντασφαλισμένος στους Lloyd's Syndicate – Kiln Syndicate 510 μέσω της Matrix Brokers, κατέβαλε δε για ασφάλιστρο το προηγούμενο έτος (2013) το ποσό των 350.000€. Ενόψει της λήξης της αντασφαλιστικής κάλυψης στο τέλος του 2013, ο ΟΑΕΠ προέβη, ήδη από τις αρχές Νοεμβρίου 2013, σε διαδικασία διερεύνησης της αντασφαλιστικής αγοράς με σκοπό την εξεύρεση της πλέον συμφέρουσας από οικονομοτεχνικής απόψεως προσφοράς και τρόπου ασφάλισης για την κάλυψη των ασφαλιζομένων από αυτόν κινδύνων του ημερολογιακού έτους 2014. [...] Προκειμένου να ληφθεί σχετική απόφαση από το Δ.Σ., τέθηκε επιπλέον το ερώτημα κατά πόσο ο Οργανισμός υποχρεούται να ακολουθήσει ορισμένη διαδικασία που προβλέπεται από την εθνική ή κοινοτική νομοθεσία για την σύναψη σύμβασης με αντικείμενο την παροχή αντασφαλιστικής κάλυψης ή άλλων υπηρεσιών όπως αυτές των εμπορικών πληροφοριών.[...]”

2. Σύμφωνα με το Ν. 1796/88 “Σύσταση Οργανισμού Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (Ο.Α.Ε.Π.) και άλλες διατάξεις” (ΦΕΚ 152/τ. Α’/1988) :

Άρθρο 1

Σύσταση -Σκοπός- Εποπτεία

1. Συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία “Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων” (Ο.Α.Ε.Π.). Ο Ο.Α.Ε.Π. εδρεύει στην Αθήνα και έχει σκοπό την υποστήριξη της εξαγωγικής δραστηριότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, καθώς και τη διαχείριση καθεστώτων εγγυήσεων που παρέχονται από το Ελληνικό Δημόσιο σε ημεδαπές ή αλλοδαπές τράπεζες, ημεδαπούς ή αλλοδαπούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ή οίκους, ημεδαπούς ή αλλοδαπούς τεχνικούς οίκους, ημεδαπές ή αλλοδαπές εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και εταιρείες γενικά, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και Οργανισμούς Δημοσίου Δικαίου, καθώς και σε ξένες Κυβερνήσεις για την κάλυψη δανείων, εγγυητικών επιστολών και πιστώσεων στον τομέα της ναυπηγικής βιομηχανίας, με την παροχή των υπηρεσιών που προβλέπεται στα επόμενα άρθρα.” (Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 του άρθρ. 35 του Ν. 3556/2007, ΦΕΚ 91/τ.Α’/30.4.2007)

2. Ο Ο.Α.Ε.Π. τελεί υπό την εποπτεία του κράτους, που ασκείται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 2

Δραστηριότητες

1. Ο Ο.Α.Ε.Π. παρέχει εγγυήσεις, ασφαλίσεις και αντασφαλίσεις που συνδέονται με την παροχή βραχυπρόθεσμων μέχρι δύο (2) έτη, μεσοπρόθεσμων από δύο (2) έως πέντε (5) έτη και μακροπρόθεσμων άνω των πέντε (5) ετών πιστώσεων προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Η παρεχόμενη αυτή κάλυψη μπορεί να έχει τη μορφή είτε της κάλυψης της πιστώσεως που έχει χορηγηθεί στον αγοραστή από τον προμηθευτή (πίστωση προμηθευτή) είτε της κάλυψης της πιστώσεως χρηματοπιστωτικού οργανισμού προς τον αγοραστή, ο οποίος θα έχει εξοφλήσει με μετρητά τον προμηθευτή (πίστωση αγοραστή). Οφειλέτης μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο κάθε μορφής ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, συμπεριλαμβανομένου και του αλλοδαπού Δημοσίου. Μπορούν να ασφαλιζονται από τον Ο.Α.Ε.Π.:

α. εξαγωγές εμπορευμάτων ή παροχή υπηρεσιών που απέκτησαν την προστιθέμενη αξία ή έχουν παραχθεί ή παρασχεθεί στην Ελλάδα,

β. παροχή υπηρεσιών, εκπόνηση μελετών και σχεδίων επίβλεψης τεχνικών έργων, ανάληψη εκτέλεσης τεχνικών έργων σε χώρες εντός και εκτός Ε.Ε. από ελληνικές επιχειρήσεις ή οργανισμούς ή από κοινοπραξίες ή εταιρείες στις οποίες μετέχουν ελληνικές επιχειρήσεις

γ. κατασκευή, μετασκευή ή επισκευή σε ελληνικές ναυπηγοκατασκευαστικές επιχειρήσεις πλοίων, πλοιαρίων και πλωτών ναυπηγημάτων, ανεξάρτητα από την εθνικότητα του πλοιοκτήτη ή της σημαίας του πλοίου.

δ. απαιτήσεις που απορρέουν από την πραγματοποίηση των πράξεων που αναφέρονται στα εδάφια α έως γ',

ε. εξαγωγή ελληνικών εμπορευμάτων με σκοπό την πώληση τους ή τη συμμετοχή σε εκθέσεις και επιδείξεις
στ. μίσθωση μηχανημάτων, εργαλείων και μεταφορικών μέσων για την εκτέλεση τεχνικών έργων σε χώρες εντός και εκτός Ε.Ε.,

ζ. συμμετοχή σε διεθνείς διαγωνισμούς για τη σύναψη συμβάσεων προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών ή για την εκπόνηση μελετών, την ανάληψη επιβλέψεων ή εργολαβιών ή για την ανάληψη κατασκευής τεχνικών έργων σε χώρες εντός και εκτός Ε.Ε.,

η. εγγυητικές επιστολές που εκδίδονται από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ή ασφαλιστικές εταιρείες, που αφορούν πράξεις που αναφέρονται στα εδάφια α έως γ',

θ. επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε χώρες εντός και εκτός Ε.Ε. από ελληνικές επιχειρήσεις ή οργανισμούς ή από κοινοπραξίες ή εταιρείες, στις οποίες μετέχουν ελληνικές επιχειρήσεις κατά το ποσοστό συμμετοχής τους (Η περ. θ' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρ.13 του Ν. 3912/2011, ΦΕΚ 17/τ. Α'/17-12-2011)

ι. πιστώσεις που παρέχονται από ελληνικές επιχειρήσεις σε επιχειρήσεις (ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου) εγκατεστημένες σε χώρες εντός και εκτός Ε.Ε. ή από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που λειτουργούν στην Ε.Ε., σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ή επιχειρήσεις (ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου) που λειτουργούν σε χώρες εντός και εκτός Ε.Ε., με σκοπό την πραγματοποίηση των πράξεων που αναφέρονται στα εδάφια α έως γ'

[...]

3. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του, ο Ο.Α.Ε.Π. παρέχει συμβουλές, πληροφορίες, καθώς και συμπληρωματική τεχνική υποστήριξη για την είσπραξη ληξιπρόθεσμων εξαγωγικών απαιτήσεων από τους δικαιούχους τους.

4. Ο Ο.Α.Ε.Π. αναλαμβάνει τη διαχείριση καθεστώτων εγγυήσεων που παρέχονται από το Ελληνικό Δημόσιο για την κάλυψη δανείων, εγγυητικών επιστολών και πιστώσεων στον τομέα της ναυπηγικής βιομηχανίας, στο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και ειδικότερα εγγυήσεων που παρέχονται τόσο προς ημεδαπές επιχειρήσεις ναυπήγησης όσο και ημεδαπές ή αλλοδαπές επιχειρήσεις, τελικούς αγοραστές, εφόσον το σύνολο των εργασιών ναυπήγησης θα πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα.

[...]

1. Ο Ο.Α.Ε.Π. διοικείται από εννεαμελές διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ.)
2. Τα μέλη του Δ.Σ., ο γενικός διευθυντής και ο αναπληρωτής του ορίζονται από πρόσωπα που διαθέτουν ειδικές γνώσεις ή εμπειρία σχετικές με τη δραστηριότητα του Ο.Α.Ε.Π.
3. Ο πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. και ο γενικός διευθυντής του Ο.Α.Ε.Π. ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.
[...]

Άρθρο 11
Πόροι του Ο.Α.Ε.Π.

1. Πόροι του Ο.Α.Ε.Π. είναι:
 - α) εισπράξεις από ασφάλιστρα,
 - β) προμήθειες από την έκδοση εγγυητικών επιστολών,
 - γ) έσοδα από την παροχή εμπορικών πληροφοριών, συμβουλών και λοιπών συναφών υπηρεσιών,
 - δ) κέρδη από την είσπραξη ή μεταβίβαση ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων σε συνάλλαγμα που έχουν εκχωρηθεί στον Ο.Α.Ε.Π.
 - ε) κέρδη από επενδύσεις χαρτοφυλακίου και από τη διαχείριση του,
 - στ) πρόσοδοι από τη περιουσία του,
 - ζ) τυχόν εισφορές του Δημοσίου ή τρίτων προς τον Ο.Α.Ε.Π.
2. Διαχειριστικά πλεονάσματα του Ο.Α.Ε.Π. διατίθενται για τους ακόλουθους σκοπούς:
 - α) δημιουργία αποθεματικού
 - β) επενδύσεις
 - γ) βελτίωση των όρων παροχής των προσφερόμενων υπηρεσιών,
 - δ) απόδοση στο Δημόσιο

[...]

Με το με αριθμ.πρωτ. 467/05.03.2014 διαβιβαστικό έγγραφο του Ο.Α.Ε.Π. απεστάλησαν συνημμένως α) ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός 2013 του οργανισμού β) ο προϋπολογισμός 2014, σε διαδικασία έγκρισης από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας γ) ΥΑ έγκρισης κανονισμού που καθορίζει τις διαδικασίες, τους όρους και τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων ο Ο.Α.Ε.Π. προσφέρει τις υπηρεσίες του δ) βεβαιώσεις του Τμήματος Οικονομικών Υπηρεσιών του Ο.Α.Ε.Π. σχετικά με τη μη λήψη εισφορών από το Δημόσιο και περί της διάθεσης των διαχειριστικών του πλεονασμάτων ε) απόσπασμα πρακτικού Δ.Σ. που αφορά την χορήγηση του πρώτου κεφαλαίου ίδρυσης του οργανισμού και στ) νομοθετήματα σχετικά με το ιστορικό σύστασης του Ο.Α.Ε.Π.

Ειδικότερα, στην εισηγητική έκθεση επί του προϋπολογισμού 2014 του οργανισμού αναφέρονται, μεταξύ άλλων: Στόχος του Ο.Α.Ε.Π. για το 2014 είναι να γίνει περισσότερο πελατοκεντρικός, να παρέχει ταχύτητα και ευελιξία στους έλληνες εξαγωγείς και να συμβάλλει στην αύξηση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας. Καταβλήθηκε προσπάθεια ώστε στα λειτουργικά του έξοδα να συμπεριληφθούν τα απολύτως αναγκαία κονδύλια που προορίζονται για την **επέκταση των δραστηριοτήτων του σε “νέα” ασφαλιστικά προϊόντα, όπως το ασφαλιστικό πρόγραμμα “Εξωστρέφεια ΟΑΕΠ”, καθώς και στην παραπέρα βελτίωση της λειτουργικότητας του προς όφελος των ελλήνων εξαγωγέων και επιχειρηματιών.** Η πρόβλεψη για τα ασφάλιστρα τρέχουσας χρήσης, στον τομέα των βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων, παρουσιάζει μια αύξηση της τάξης του 47,15%, ποσοστό που παρότι μεγάλο υπολογίζουμε να προσεγγίσουμε λόγω της αύξησης των εργασιών μας στον λειτουργικό τομέα των ασφαλιστικών πιστώσεων. [...] Στο σύνολο των εσόδων, παρότι στα προϋπολογισθέντα ασφάλιστρα του 2014 υπάρχει αύξηση της τάξεως του 47,15%, παρατηρείται στο σύνολο των εσόδων μια τελική αύξηση της τάξεως του 13,42%, σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2013, διότι: 1) Λόγω των προβλημάτων ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι εξαγωγικές επιχειρήσεις, ο Οργανισμός έχει ακολουθήσει χαμηλή τιμολογιακή πολιτική με μειώσεις στα ασφάλιστρα που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις, προκειμένου να διευκολύνει την εξαγωγική δραστηριότητα. 2) Την ίδια χαμηλή τιμολογιακή πολιτική ακολουθεί σε συνεργασία με τις τράπεζες μέσω του προγράμματος “Εξωστρέφεια” αναφορικά με το ύψος των επιτοκίων χρηματοδότησης, εισπράττοντας χαμηλά επιτόκια, για να χρηματοδοτούνται με επίσης χαμηλά επιτόκια οι εξαγωγείς.

II. Νομικό πλαίσιο

3. Σύμφωνα με τον Ν. 4013/2011 "Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων – Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (πρωτεύουσας κώδικας)- Προπρωτευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις" και στα οριζόμενα, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 2 αυτού παρ. 1 :

Πεδίο Εφαρμογής – Αρμοδιότητες της Αρχής

1. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου ως δημόσιες συμβάσεις νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α' 63) και 60/2007 (Α' 64) (Οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ αντίστοιχα) ανεξαρτήτως όμως της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων αυτών. [...]

και στην παρ. 2 εδ.ια:

2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...]

ια) Παρέχει συμβουλές στις αναθέτουσες αρχές με δική της πρωτοβουλία ή ύστερα από αιτήματα των τελευταίων, ιδίως κατά το στάδιο εκδίκασης ή εξέτασης προδικαστικών προσφυγών, σχετικά με τη νόμιμη διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και την ομοιόμορφη εφαρμογή της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.

4. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 9 του Π.Δ. 60/2007 (Α 64) [...] «Αναθέτουσες αρχές» είναι το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις μίας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Ως «οργανισμός δημοσίου δικαίου», νοείται κάθε οργανισμός: α) ο οποίος έχει συσταθεί με συγκεκριμένο σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα, β) ο οποίος έχει νομική προσωπικότητα, και γ) η δραστηριότητα του οποίου χρηματοδοτείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ή η διαχείριση του οποίου υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς, ή του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών του διοικητικού, του διευθυντικού ή του εποπτικού συμβουλίου, διορίζεται από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου. Οι οργανισμοί και οι κατηγορίες οργανισμών δημοσίου δικαίου που πληρούν τα κριτήρια τα οποία απαριθμούνται στο δεύτερο εδάφιο σημεία α), β) και γ), παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙΙ. Οι σχετικοί πίνακες μπορούν να εμπλουτίζονται με την προσθήκη και άλλων οργανισμών ή κατηγοριών οργανισμών δημοσίου δικαίου" [...]

Στο ίδιο άρθρο παρ. 8 ορίζεται ότι : "Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών είναι δημόσιες συμβάσεις, πλην των δημοσίων συμβάσεων έργων ή προμηθειών , οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ" .

Στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 213/2008 της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2007 "για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV) και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ περί των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όσον αφορά την αναθέωση του CPV" περιγράφεται ένα ενιαίο σύστημα ταξινόμησης που ισχύει για τις δημόσιες συμβάσεις, με σκοπό την τυποποίηση των στοιχείων που χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς για την περιγραφή του αντικειμένου των συμβάσεων τους.

III. Νομική εκτίμηση

5α. Οι προϋποθέσεις που διατυπώνονται στο άρθρο 2 παρ. 9 του Π.Δ. 60/2007 σχετικά με το τι νοείται οργανισμός δημοσίου δικαίου έχουν **σωρευτικό χαρακτήρα**, κατά πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (βλ. μεταξύ άλλων αποφάσεις της 10ης Νοεμβρίου 1998, C-360/96, BFI Holding, Συλλογή 1998, της 10ης Μαΐου 2001, C-223/99 και C-260/99, Agora και Excelsior, Συλλογή 2001, και της 27ης Φεβρουαρίου 2003, C-373/00, Adolf Truley καθώς και απόφαση ΣτΕ (Ασφ.) 219/2013, Πράξη VI Τμήματος

Ελ. Συν. 128/2007 και Γνωμοδότηση 201/2004 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους), ώστε ελλείπει μιας μόνο από τις προϋποθέσεις αυτές, ένας οργανισμός δεν μπορεί να χαρακτηριστεί οργανισμός δημοσίου δικαίου και, συνεπώς, αναθέτουσα αρχή.

Οργανισμός δημοσίου δικαίου θεωρείται κάθε οργανισμός ο οποίος

α) δημιουργήθηκε για να ικανοποιήσει ανάγκες γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα,

β) έχει νομική προσωπικότητα και

γ) οι δραστηριότητες του χρηματοδοτούνται κυρίως από το κράτος ή από τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση του οποίου υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή το όργανο διοίκησης, διεύθυνσης ή εποπτείας του αποτελείται από μέλη κατά το ήμισυ διορισμένα από το κράτος, τις τοπικές αρχές ή άλλους οργανισμούς.

Ο Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (Ο.Α.Ε.Π.) είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου σύμφωνα με το άρθρ. 1 του συστατικού του νόμου (Ν.1796/1988), συνεπώς πληρούται η προϋπόθεση ύπαρξης νομικής προσωπικότητας.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. και ο γενικός διευθυντής του Ο.Α.Ε.Π. ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σύμφωνα με το άρθρ. 6 του συστατικού νόμου του Ο.Α.Ε.Π., συνεπώς πληρούται και η προϋπόθεση διορισμού από το κράτος περισσότερων από το ήμισυ μελών του διοικητικού συμβουλίου.

5β. Όσον αφορά στην προϋπόθεση κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα:

Από τη διατύπωση “οργανισμός δημοσίου δικαίου που έχει συσταθεί με συγκεκριμένο σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα” προκύπτει ότι ο μη βιομηχανικός ή εμπορικός χαρακτήρας αποτελεί κριτήριο που αποσκοπεί στη διευκρίνιση της εννοίας των αναγκών γενικού συμφέροντος κατά την εν λόγω διάταξη. Η μόνη ερμηνεία που είναι ικανή να εξασφαλίσει την πρακτική αποτελεσματικότητα της συγκεκριμένης διάταξης είναι ότι ο κοινοτικός νομοθέτης δημιούργησε στο εσωτερικό της κατηγορίας των αναγκών γενικού συμφέροντος, **μια υποκατηγορία περιλαμβάνουσα εκείνες τις ανάγκες γενικού συμφέροντος οι οποίες δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα** (απόφαση C-360/96, BFI Holding της 10ης Νοεμβρίου 1998).

Σύμφωνα με την εθνική νομολογία, ως οργανισμοί δημοσίου δικαίου θεωρούνται εκείνοι, οι οποίοι, ανεξαρτήτως του νομικού τους ενδύματος (από το αν δηλαδή ανήκουν ή όχι στο δημόσιο τομέα), της ιδιαίτερης οργανωτικής τους μορφής (ως παραχωρηθείσες ή δημόσιες επιχειρήσεις ή εταιρείες) και το καθεστώς δικαίου (δημοσίου, ιδιωτικού ή μικτού) που τους διέπει, **οργανώνονται ως νομικά πρόσωπα για την εξυπηρέτηση αναγκών γενικού συμφέροντος, για τα οποία η δημόσια εξουσία επιλέγει να διατηρήσει ειδική σχέση ελέγχου ή εξαρτήσεως** (Πράξη VI Τμήματος Ελ.Συν. 128/2007 και Πράξεις VI Τμήματος Ελ. Συν. 20/2005, ΣΤ' Κλιμακίου 17/2006).

Κατά πάγια κοινοτική νομολογία, συνιστούν ανάγκες γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, ανάγκες που, κατά κανόνα αφενός εξυπηρετούνται κατά τρόπο διαφορετικό από την προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών στην αγορά και τις οποίες, αφετέρου για λόγους που άπτονται του γενικού συμφέροντος, επιλέγει να ικανοποιήσει το ίδιο το κράτος ή επί των οποίων επιθυμεί να διατηρήσει καθοριστική επιρροή (βλ. μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις BFI Holding, σκέψεις 50 και 51, Agora & Excelsior, σκέψη 37, και Adolf Truley, σκέψη 50, C-18/01 Korhonen της 22ας Μαΐου 2003, σκέψη 47).

Το αντικείμενο δραστηριότητας του Ο.Α.Ε.Π. ικανοποιεί ανάγκες γενικού συμφέροντος. Πιο συγκεκριμένα, τα προγράμματα ασφάλισης που προσφέρει σήμερα ο Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων στους έλληνες εξαγωγείς και επιχειρηματίες είναι τα εξής: Πρόγραμμα ασφάλισης *βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων*, πρόγραμμα ασφάλισης *μεσο-μακροπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων* για εξαγωγές και τεχνικά έργα εξωτερικού, το οποίο υποδιαιρείται σε δύο επιμέρους προγράμματα, το πρόγραμμα “πίστωσης προμηθευτή” και το πρόγραμμα “πίστωσης στον αγοραστή”, καθώς και πρόγραμμα ασφάλισης επενδύσεων εξωτερικού.

Με άλλα λόγια, ο Ο.Α.Ε.Π. **ασφαλίζει, έναντι εμπορικών και πολιτικών κινδύνων μη πληρωμής, τις εξαγωγικές πιστώσεις που παρέχουν οι Έλληνες εξαγωγείς σε πελάτες του εξωτερικού για την πώληση προϊόντων, υπηρεσιών, ή κατασκευής τεχνικών έργων. Επίσης ο Ο.Α.Ε.Π. ασφαλίζει, έναντι πολιτικών**

κινδύνων, τις επενδύσεις που πραγματοποιούν Έλληνες επιχειρηματίες στο εξωτερικό. Εκ των ανωτέρω αναφερομένων προκύπτει ότι ο Οργανισμός “προστατεύοντας” (προωθώντας) την εξαγωγική δραστηριότητα των ελλήνων επιχειρηματιών, **ανταποκρίνεται σε ανάγκες γενικού συμφέροντος,** υποστηρίζοντας την εξαγωγική δραστηριότητα της χώρας, δίνοντας ώθηση στο εμπόριο και την επιχειρηματική ανάπτυξη, αποβλέποντας στην εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας.

5γ. Εν προκειμένω, στο ερώτημα εάν η ύπαρξη αυτών των αναγκών γενικού συμφέροντος στερείται βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα θα πρέπει να αναφερθούν τα ακόλουθα:

Η ύπαρξη ή η μη ύπαρξη τέτοιας ανάγκης γενικού συμφέροντος πρέπει να εκτιμάται λαμβάνοντας υπόψη **το σύνολο των σχετικών νομικών και πραγματικών δεδομένων,** όπως οι περιστάσεις υπό τις οποίες συστάθηκε ο οικείος οργανισμός και οι συνθήκες υπό τις οποίες ασκεί τη δραστηριότητα του. Πιο συγκεκριμένα, αν α) **ο οργανισμός δρα υπό κανονικές συνθήκες αγοράς,** β) **ο σκοπός του είναι κερδοσκοπικός και** γ) **φέρει τις συνδεόμενες με την άσκηση της δραστηριότητας του ζημιές,** δεν είναι πολύ πιθανό ότι οι ανάγκες που καλείται να ικανοποιήσει να μην έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα. Σε αντίθετη περίπτωση, εάν δηλαδή ο οργανισμός ασκεί τη δραστηριότητα του **χωρίς να επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό κατά κύριο λόγο, χωρίς να αναλαμβάνει ο ίδιος ο φορέας τους κινδύνους που συνδέονται με τη δραστηριότητα αυτή** (διαφέροντας, σε νομικό επίπεδο, από τις ανώνυμες εταιρείες που ανήκουν σε ιδιώτες επιχειρηματίες στο μέτρο που οι τελευταίοι φέρουν οι ίδιοι την ευθύνη των οικονομικών κινδύνων και μπορούν να κηρυχθούν σε πτώχευση), **καθώς και της ενδεχόμενης δημόσιας χρηματοδότησης της οικείας δραστηριότητας,** τότε οι ανάγκες που καλείται να ικανοποιήσει δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα (βλ. μεταξύ άλλων απόφαση C-18/01 Korhonen, της 22ας Μαΐου 2003).

5γ.ι. Όσον αφορά στο πρώτο υποκριτήριο σχετικά με τις συνθήκες αγοράς (ύπαρξη ανταγωνισμού ή μη, θέση του οργανισμού στη συγκεκριμένη αγορά):

Σημαντικό είναι να τονισθεί ότι, ο σκοπός των εν λόγω οδηγιών (και του Π.Δ. κατ'επέκταση) είναι τόσο η αποσόβηση του κινδύνου να προτιμηθούν οι ημεδαποί υποβάλλοντες προσφορά ή υποψήφιοι κατά τη σύναψη οποιασδήποτε συμβάσεως στην οποία προβαίνουν οι αναθέτουσες αρχές όσο και ο αποκλεισμός του ενδεχομένου ένας οργανισμός ο οποίος χρηματοδοτείται ή ελέγχεται από το κράτος να καθορίζει τη στάση του βάσει εκτιμήσεων μη οικονομικής φύσης (βλ. μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-380/98, University of Cambridge, Συλλογή 2000, σκέψη 17, προπαρατεθείσα Adolf Truley, σκέψη 42). Έτσι, π.χ. ένας τέτοιος οργανισμός μπορεί να αναγκαστεί να υποστεί οικονομικές ζημιές προκειμένου να ακολουθήσει μια ορισμένη πολιτική εξαγωγικής δραστηριότητας και ανταγωνιστικότητας του φορέα από τον οποίο εξαρτάται στενά. (βλ. απόφαση C-360/96, BFI Holding της 10ης Νοεμβρίου 1998, σκέψη 43).

Όσον αφορά στο οικονομικό περιβάλλον του εν κρίσει οργανισμού, ή με άλλα λόγια, την αγορά αναφοράς που πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να εξακριβωθεί αν ο εν λόγω φορέας ασκεί ή όχι τις δραστηριότητες του **υπό συνθήκες ανταγωνισμού,** λαμβανομένης υπόψης της ερμηνείας της έννοιας του “οργανισμού δημοσίου δικαίου” βάσει **λειτουργικών κριτηρίων,** αυτή είναι, για τον Ο.Α.Ε.Π. η ασφάλιση της εξαγωγικής δραστηριότητας των ελληνικών επιχειρήσεων (βλ. Απόφαση C-393/06 Fernwärme Wien της 10ης Απριλίου 2008, καθώς και προαναφερθείσα απόφαση BFI Holding, της 10ης Νοεμβρίου 1998, σκέψη 62).

Δεδομένου, βέβαια, ότι δύσκολα μπορεί να θεωρηθεί ότι ορισμένες δραστηριότητες δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να ασκηθούν από ιδιωτικές επιχειρήσεις, η προϋπόθεση να μην υπάρχουν ιδιωτικές επιχειρήσεις ικανές να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες για τις οποίες έχει δημιουργηθεί ο συγκεκριμένος οργανισμός κινδυνεύει να καταστήσει κενή περιεχομένου την έννοια του οργανισμού δημοσίου δικαίου που περιέχεται στο άρθρο 2 παρ. 9 του Π.Δ. 60/2007. Ωστόσο η ύπαρξη ανταγωνισμού δεν στερείται παντελώς σημασίας προκειμένου να κριθεί κατά πόσο μια ανάγκη γενικού συμφέροντος έχει μη βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα. Η ύπαρξη ανεπτυγμένου ανταγωνισμού και ειδικότερα το γεγονός ότι ο συγκεκριμένος οργανισμός δρα υπό συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά μπορεί να αποτελεί ένδειξη ότι δεν πρόκειται για ανάγκη γενικού συμφέροντος η οποία δεν έχει βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα (βλ. Απόφαση C-360/96, BFI Holding, της 10ης Νοεμβρίου 1998).

Το αντικείμενο δραστηριότητας του Ο.Α.Ε.Π. ασκείται στα πλαίσια συγκεκριμένων νομοθετικών κειμένων της Ε.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α. που υπαγορεύουν τους όρους, τις προϋποθέσεις κλπ. της ασφάλισης των

βραχυπρόθεσμων και μεσο-μακροπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων από **κρατικούς** οργανισμούς ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων¹, αφενός για να μην υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός μεταξύ των κρατικών και ιδιωτικών ασφαλιστών, όσον αφορά στην ασφάλιση των βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων και αφετέρου, για να μην υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός μεταξύ των κρατικών οργανισμών ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων των χωρών μελών του ΟΟΣΑ, όσον αφορά στην ασφάλιση των μεσομακροπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων, οι οποίες εξ ορισμού **θεωρούνται δημόσιας στήριξης** επειδή αποτελούν “μη εμπορεύσιμο” κίνδυνο².

Όπως προαναφέρθηκε, ο Ο.Α.Ε.Π. αφαλίζει έναντι εμπορικών και πολιτικών κινδύνων μη πληρωμής, τις εξαγωγικές πιστώσεις που παρέχουν οι έλληνες εξαγωγείς σε πελάτες του εξωτερικού για την πώληση προϊόντων, υπηρεσιών ή ακόμα κατασκευής τεχνικών έργων. Ασφαλίζει επίσης έναντι πολιτικών κινδύνων, τις επενδύσεις που πραγματοποιούν έλληνες επιχειρηματίες στο εξωτερικό. Όπως προκύπτει, ο Ο.Α.Ε.Π. κατέχει στον τομέα αυτό **οιονεί μονοπωλιακή θέση**, αφού εξ ορισμού η ασφάλιση έναντι **πολιτικών (“μη εμπορεύσιμων”)** κινδύνων μη πληρωμής (ήτοι των μεσομακροπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων) είναι “δημόσιας στήριξης” και **αποτελεί ανάγκη που ο εν λόγω φορέας είναι επιφορτισμένος και ειδικά υποχρεωμένος να εξυπηρετεί**. Ειδικότερα, όσον αφορά στη χρηματοδότηση των βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων, υπάρχει επάρκεια προσφοράς κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση των εξαγωγικών πιστώσεων, αν λάβουμε υπόψη τον αριθμό των λειτουργουσών τραπεζών στην Ελλάδα καθώς και των εταιρειών factoring. Όσον αφορά στη χρηματοδότηση των μεσομακροπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων (με διάρκεια άνω των δύο ετών), η προσφορά χρηματοδότησης είναι επίσης ικανοποιητική, αφού γίνεται από τις εμπορικές τράπεζες, με την προϋπόθεση της ασφαλιστικής τους κάλυψης από τον Ο.Α.Ε.Π.

Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι η αντίστοιχη προσφορά είναι επαρκής και τα σχετικά προγράμματα προσφέρονται μόνο από τον Ο.Α.Ε.Π., δεδομένου ότι η ασφάλιση των μεσομακροπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων θεωρείται

ως “μη εμπορεύσιμο” κίνδυνος, γι’ αυτό και δεν προσφέρεται από τις ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα. Αυτό δεν σημαίνει ότι στην Ελλάδα οι “μη εμπορεύσιμοι” κίνδυνοι δεν επιτρέπεται να ασφαλίζονται από ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες, αλλά ότι αυτό δεν συμβαίνει επειδή η δραστηριότητα αυτή δεν θεωρείται “εμπορικά βιώσιμη”. (Βλ. σχετικά Κλέαρχ. Ευστράτογλου, “Χρηματοδότηση και ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων: Η διεθνής εμπειρία και η περίπτωση της Ελλάδας”, εκδ. ΚΕΠΕ, 2007)

Οι πολιτικοί κίνδυνοι που καλύπτει ο Ο.Α.Ε.Π. είναι η ανωτέρα βία (πόλεμος, μεγάλες πολιτικές αναταραχές, θεομηνίες κλπ), η αδυναμία μετατροπής του εγχώριου νομίσματος σε ξένο συνάλλαγμα και η απαγόρευση της μεταφοράς συναλλάγματος, η αυθαίρετη καταγγελία των Συμφωνιών μεταξύ επενδυτή και των Αρχών της χώρας υποδοχής, καθώς και νομικές πράξεις που καθιστούν αδύνατη τη λειτουργία της επένδυσης, όπως εθνικοποιήσεις και απαλλοτριώσεις (βλ. σχετικά άρθρ. 3 συστατικού νόμου Ο.Α.Ε.Π. και Κλέαρχ. Ευστράτογλου, “Χρηματοδότηση και ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων: Η διεθνής εμπειρία και η περίπτωση της Ελλάδας”, εκδ. ΚΕΠΕ, 2007).

5.γ.ii. Όσον αφορά στο δεύτερο κριτήριο σχετικά με την **επίτευξη κερδών**, που δεν θα πρέπει να αποτελεί τον κύριο στόχο του φορέα (αν θέλει χαρακτηριστεί οργανισμός δημοσίου δικαίου):

Ακόμη κι αν οι δραστηριότητες του συνεπάγονται οφέλη, ο εν λόγω οργανισμός δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Εξάλλου, το τμήμα που εδεχομένως αντιπροσωπεύουν οι κερδοσκοπικές δραστηριότητες **στο πλαίσιο των συνολικών δραστηριοτήτων του εν λόγω φορέα** είναι άνευ σημασίας για τους σκοπούς του χαρακτηρισμού του ως οργανισμού δημοσίου δικαίου. (βλ. συναφώς αποφάσεις της 10ης Απριλίου 2008, Fernwarme Wien GmbH, C-393/06, Mannesmann Anlagenbau Austria, της 27ης Φεβρουαρίου 2003, C-373/00, Adolf Truley, καθώς και Korhonen ως ανωτέρω).

Σύμφωνα με νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου ο Δημόσιος Οργανισμός αποτελεί δημόσια

¹ Βλ. Οδηγία 98/29/ΕΚ του Συμβουλίου της 7ης Μαΐου 1998 για την εναρμόνιση των κυριότερων διατάξεων που διέπουν την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων για πράξεις μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης κάλυψης καθώς και Ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (2012/C 392/01)

² Βλ. απόφαση 93/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 44 της 22. 2. 1993) όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση 97/530/ΕΚ (ΕΕ L 216 της 8.8.1997), που εισάγει στην κοινοτική νομοθεσία τον διακανονισμό ΟΟΣΑ όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές στον τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων οι οποίες τυγχάνουν δημόσιας στήριξης (Arrangement on Officially Supported Export Credits [TAD/PG (2013)11])

επιχείρηση, η οποία ορίζεται ως εξής: “Δημόσια Επιχείρηση είναι εκείνη, για την οποία νόμος, είτε ιδρυτικός είτε άλλος ή κανονιστική πράξη, βάσει νόμου, προβλέπει ότι λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και η οποία, περαιτέρω, οργανωμένη σε νομικό πρόσωπο, επί του οποίου το κράτος ασκεί αποφασιστική επιρροή, **λειτουργεί με κριτήρια επιδίωξης οικονομικού αποτελέσματος, με την έννοια όχι της κερδοσκοπίας, η οποία δεν αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για τη δραστηριότητα της αλλά της δημιουργίας των οικονομικών δυνατοτήτων για την επίτευξη των παραπάνω αναφερομένων βασικών αυτής σκοπών, των οποίων η πραγματοποίηση μπορεί να γίνει και με την επιδίωξη μείωσης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών ή αγαθών** (ΑΕΔ 89/1997 και Γνωμοδότηση 296/2007 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Τμήμα Β΄, Συνεδρίαση της 26.6.2007)

Όπως έχει ήδη προαναφερθεί, ο Ο.Α.Ε.Π. έχει ακολουθήσει χαμηλή τιμολογιακή πολιτική με μειώσεις στα ασφάλιστρα που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις, προκειμένου να διευκολύνει την εξαγωγική δραστηριότητα. Την ίδια χαμηλή τιμολογιακή πολιτική ακολουθεί σε συνεργασία με τις τράπεζες μέσω του προγράμματος “Εξωστρέφεια” αναφορικά με το ύψος των επιτοκίων χρηματοδότησης, εισπράττοντας χαμηλά επιτόκια, για να χρηματοδοτούνται με επίσης χαμηλά επιτόκια οι εξαγωγείς.

Εν προκειμένω, για τον Ο.Α.Ε.Π. και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 1796/1988 δεν προβλέπεται καμία επιχορήγηση για την κάλυψη των λειτουργικών του δαπανών, ούτε από τον κρατικό προϋπολογισμό, ούτε από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (τονίζεται και στην εισηγητική του έκθεση επί του προϋπολογισμού του). Τα έσοδα του οργανισμού προέρχονται από εισπράξεις ασφαλιστρών και από τόκους επενδύσεων χαρτοφυλακίου του αποθεματικού του κεφαλαίου. Με τα ετήσια έσοδα που εξασφαλίζει ο Ο.Α.Ε.Π. από εισπράξεις ασφαλιστρών και τόκους του αποθεματικού του κεφαλαίου, καλύπτει όλες τις λειτουργικές του δαπάνες καθώς και τις καταβαλλόμενες αποζημιώσεις που συνδέονται με ασφαλίσεις βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων προς αγοραστές σε χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, αλλά και σε χώρες εκτός ΟΟΣΑ. Σημειώνεται ότι στον ισολογισμό υπάρχει και πλεόνασμα προς διάθεση το οποίο με βάση το άρθρο 11 του συστατικού του νόμου διατίθεται υπέρ του αποθεματικού του Ο.Α.Ε.Π., καθώς και **για επενδύσεις του οργανισμού με στόχο τη βελτίωση και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του (και συνακόλουθα την ικανοποίηση των αναγκών γενικού συμφέροντος που υπηρετεί).**

5.γ.iii. Όσον αφορά στο κριτήριο της ανάληψης των συνδεόμενων με τη δραστηριότητα του οργανισμού κινδύνων:

Εν προκειμένω, ακόμη και αν ο εν λόγω οργανισμός δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα, λειτουργεί όμως με κριτήρια αποδόσεως, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας, για την αποκατάσταση ωστόσο των ενδεχόμενων οικονομικών ζημιών, προβλέπεται *μηχανισμός που φέρει τον κίνδυνο των δραστηριοτήτων του, έτσι ώστε να εξακολουθεί να φέρει σε πέρας τα καθήκοντα και τους σκοπούς για τους οποίους ιδρύθηκε*, είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου σύμφωνα με το άρθρ. 2 παρ. 9 του Π.Δ. 60/2007 (Βλ. Απόφαση Αγορα & Excelsior όπ. παρ., σκέψη 40).

Όσον αφορά στον Ο.Α.Ε.Π., σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 1796/88 το Δ.Σ. του οργανισμού αποφασίζει για τη λήψη μέτρων, που εξασφαλίζουν τα δικαιώματα του και τα δικαιώματα του Δημοσίου και φροντίζει για τον περιορισμό των οικονομικών υποχρεώσεων του Ο.Α.Ε.Π. μέσα στα όρια που καθορίζονται από **τα άρθρα 12 και 15 (εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου).**

Οι υποχρεώσεις του Ο.Α.Ε.Π. από εγγυήσεις, ασφαλίσεις και αντασφαλίσεις “μη εμπορεύσιμων κινδύνων” (non-marketable risks), **έχουν αυτοδικαίως την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου** μέχρι το όριο που καθορίζεται κάθε φορά με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρ. 12 του Ν.1796/88), δηλαδή εν προκειμένω η εγγυοδοσία αποτελεί την κρατική βάση στήριξης προκειμένου ο Οργανισμός να φέρει εις πέρας τα καθήκοντα για τα οποία συστάθηκε και είναι ειδικά επιφορτισμένος να εξυπηρετεί, ήτοι *την ασφάλιση των εξαγωγικών πιστώσεων και την ανάπτυξη του εξαγωγικού εμπορίου εν γένει.*

Με βάση την παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 1796/1988 ο Ο.Α.Ε.Π. έχει δικαίωμα πρόσβασης στο εγγυοδοτικό κεφάλαιο μόνο σε περιπτώσεις καταβολής αποζημιώσεων που συνδέονται με ασφαλίσεις “**μη εμπορεύσιμων**” κινδύνων. Συγκεκριμένα, ο Ο.Α.Ε.Π. μπορεί να έχει πρόσβαση στο εγγυοδοτικό κεφάλαιο μόνο όταν καταβάλλει αποζημιώσεις για εμπορικούς ή πολιτικούς κινδύνους που συνδέονται με ασφαλιστικές καλύψεις βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων για χώρες εκτός ΟΟΣΑ, με ασφαλιστικές καλύψεις μεσομακροπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων για όλες τις χώρες, καθώς και με ασφαλίσεις ελληνικών επενδύσεων στο εξωτερικό έναντι πολιτικών κινδύνων.

Όσον αφορά στην ασφαλιστική κάλυψη “εμπορεύσιμων” κινδύνων, στα πλαίσια συμμόρφωσης του προς Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής³ ο Ο.Α.Ε.Π. μπορεί να ασφαλίζει “εμπορεύσιμους κινδύνους”, υπό την προϋπόθεση 1) να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς για τη συγκεκριμένη αυτή δραστηριότητα, 2) να μην έχει ατέλειες χαρτοσήμου για τα ασφάλιστρα και τις αποζημιώσεις και 3) να μην έχει πρόσβαση σε κρατικό εγγυοδοτικό κεφάλαιο για τις αποζημιώσεις που συνδέονται με “εμπορεύσιμους κινδύνους”, όπως εκάστοτε ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Όπως έχει προαναφερθεί, βασική διαφορά μεταξύ του Ο.Α.Ε.Π. και των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών, είναι ότι ο Ο.Α.Ε.Π. ασφαλίζει εξαγωγικές πιστώσεις έναντι “εμπορεύσιμων” και μη “εμπορεύσιμων” κινδύνων, ενώ οι άλλοι ασφαλιστές (συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών factoring) καλύπτουν μόνο τους “εμπορεύσιμους” κινδύνους. (Βλ. Κλέαρχου Ευστράτογλου, όπ. παρ. σελ. 133)

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να υπομνησθεί ότι το τμήμα που ενδεχομένως αντιπροσωπεύουν οι κερδοσκοπικές δραστηριότητες στο πλαίσιο των συνολικών δραστηριοτήτων του εν λόγω φορέα είναι άνευ σημασίας για τους σκοπούς του χαρακτηρισμού του ως οργανισμού δημοσίου δικαίου (βλ. παραπάνω σημείο 5.γ.ii). Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται και για τους φορείς που εφαρμόζουν λογιστικές μεθόδους με σκοπό τον σαφή εσωτερικό διαχωρισμό μεταξύ των δραστηριοτήτων που ασκούν για την εκπλήρωση της αποστολής τους σχετικά με την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος και των δραστηριοτήτων που ασκούν υπό συνθήκες ανταγωνισμού. (Βλ. Απόφαση C-393/06, Fernwarme Wien GmbH, της 10ης Απριλίου 2008, σκέψη 52)

Αυτό που θα πρέπει, ωστόσο, να τονιστεί, και που ισχύει για όλους τους Ο.Α.Ε.Π. των χωρών μελών του ΟΟΣΑ, είναι το γεγονός ότι η ασφάλιση των μεσο-μακροπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων αποτελεί “μη εμπορεύσιμο” κίνδυνο και δεν καλύπτεται από ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης πιστώσεων, επειδή ακριβώς είναι **εξ ορισμού ζημιογόνος κλάδος και γι’ αυτό οι ΟΑΕΠ καλύπτονται με “εγγυοδοτικά κεφάλαια”, δηλαδή οι αποζημιώσεις καταβάλλονται από τους κρατικούς προϋπολογισμούς των χωρών μελών του ΟΟΣΑ.** (Βλ. σχετικά Κλέαρχ. Ευστράτογλου, όπ.παρ., εκδ. ΚΕΠΕ, 2007, σελ. 153 επ.)

Κατόπιν των προεκτεθέντων, επί του ανωτέρω ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ αποφαινεται ότι:

6. Ο Ο.Α.Ε.Π. είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου κατά την έννοια του άρθρου 2, παρ. 9, στοιχείο α’, δεύτερο εδάφιο του Π.Δ. 60/2007.

7. Ο ως άνω οργανισμός αποτελεί αναθέτουσα αρχή καθώς πληροί τις προϋποθέσεις που τίθενται από το 2 παρ. 9 του Π.Δ. 60/2007, και οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτει με τρίτους οικονομικούς φορείς συνιστούν δημόσιες συμβάσεις υπό την έννοια του Π.Δ. 60/2007, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, όπως είναι οι υπηρεσίες ανασφάλισης (CPV 66700000-7), η παροχή συμβουλών σε θέματα ασφάλισης (CPV 66519310-7).

Αθήνα, 20 Μαρτίου 2014
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Χρήστος Δετσαρίδης

³ Βλ. υποσημείωση 1 σχετικά με την Ανακοίνωση της Επιτροπής όπου στο σημείο 15 (μέρος 4) αναφέρεται: “...Εφόσον κρατικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις ή θυγατρικές τους επιθυμούν να ασφαλίσουν εμπορεύσιμους κινδύνους, πρέπει να διασφαλίζεται ότι στην περίπτωση αυτή δεν λαμβάνουν άμεσα ή έμμεσα κρατική ενίσχυση. Για το σκοπό αυτό, πρέπει κατά πρώτο λόγο να διαθέτουν συγκεκριμένο ποσό ιδίων κεφαλαίων (περιθώριο φερεγγυότητας, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου εγγυήσεως) και τεχνικά αποθεματικά (αποθεματικό εξισορρόπησης), και να έχουν λάβει την απαιτούμενη έγκριση σύμφωνα με την οδηγία 73/239/ΕΟΚ. Πρέπει επίσης να τηρούν χωριστό λογαριασμό διοίκησης και χωριστούς λογαριασμούς για την ασφάλεια εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων για λογαριασμό ή με τη βεβαίωση του κράτους, ώστε να αποδεικνύουν ότι δεν λαμβάνουν κρατική ενίσχυση για την ασφάλεια των εμπορεύσιμων κινδύνων. [...]”